

- ब) सञ्चारसम्बन्धी सामान्य सिद्धान्त र नेपाली पत्रकारिता
- क) सञ्चारको परिभाषा, प्रकार र तत्वहरू
  - ख) पत्रकारिताको परिभाषा, प्रकार यसका अनुशासन
  - ग) मुद्रण र पत्रकारिताको इतिहास एवं नेपाली पत्रकारिताको विकास
  - घ) नेपाली पत्रकारिताको वर्गीकरण
    १. मुद्रण पत्रकारिता
    २. विद्युतीय पत्रकारिता: रेडियो, टेलिभिजन।
- ङ) मुद्रण पत्रकारिता (समाचार साहित्यिक) का चरणगत विशेषता र साहित्यिक तथा साहित्येतर रचनाका प्रकार ।

ब।) समाचार तथा साहित्यिक पत्रकारिताको अभ्यास

- क) समाचार तथा रचना सङ्कलन
  - ख) समाचार तथा रचनाको संशोधन र सम्पादनको अभ्यास
  - ग) लेख, सामयिक चर्चा, टिप्पणी, सम्पादकीय, लेखनको अभ्यास
  - घ) अन्तर्बार्ता, जीवनी, र प्रतिवेदन लेखनको अभ्यास
  - ङ) पुस्तक समीक्षा, लेख, रचना, कार्यक्रम, चलचित्र, खेलसमिष्टता ।
- इ) विज्ञापन, फोटो पत्रकारिता, व्यङ्गचित्र पत्रकारिताको अभ्यास
- क) विज्ञापन सङ्कलन, सम्पादन र संयोजन,
  - ख) फोटो पत्रकारिताको परिचय, सम्पादन र संयोजन ।
  - ग) व्यङ्गचित्रको औचित्य, चर्न्दभ र संयोजन ।

ई) व्याकरण: वर्णविन्यास वाक्यगठन र छपाइशुद्धि

- क) वर्णविन्यास र छपाइशुद्धिको ज्ञान,
- ख) पदसङ्गति, वाक्यगठन, शीर्षक निर्माणको त्रुटिका निराकरणको ज्ञान र अभ्यास,
- ग) मुद्रण पत्रकारिताको पृष्ठ निर्माण (page making), सामायी व्यावस्थापन (designing), र कलासज्जाको अभ्यास ।

खण्ड (ख) : कार्यमुलक

- ब) मुद्रण पत्रकारिताको सम्पादन, प्रकाशनसम्बन्धी कार्यको पूर्वाभ्यास
- नमूना पत्रकारिताको कार्यको अभ्यासका निम्त विभागिय स्वकृतिका कुनै पनि स्वपित पत्रिकाका सम्पादन वा सम्पादन समूहको निरिक्षण निर्देशनमा रही कर्मतामा ३ महिनाको प्रयोगीक प्रशिक्षण अभ्यास गराउनु पर्नेछ । उक्त अभ्यासको प्रतिवेदन सम्बन्धित पत्रिकाका सम्पादक वा सहसम्पादक समूहको सिफारिससहित विभागले तर्कदिएको ढाँचामा लिखित रूपमा बुझाउनुपर्नेछ ।

ब।) पत्रकारिताको प्राथमिक अभ्यास

- अ।) दैनिक वा साप्ताहिक समाचारप्रधान वा साहित्यिक पत्रिकाको एक अङ्क प्रकाशन ।
१. दैनिक वा साप्ताहिक टेबुलेट साइजको कर्मतामा ८ पृष्ठको न्यूनतम एक अङ्क समाचारपत्रको प्रकाशन ।

२. साहित्यिक पत्रिका न्यूनतम ३२ पृष्ठको एक अङ्क प्रकाशन।

दृष्टव्य : नमूना पत्रिका प्रकाशनका निम्त कर्मतामा १० जना विद्यार्थीको एउटा समूह निर्माण गर्नुपर्नेछ ।

शिक्षण विधि

व्याख्यान प्रदर्शन, प्रश्नोत्तर र छलफल, पुस्तकामयकार्य र गृहकार्य, अवलोकन, निर्देशित अभ्यास, सङ्कलन, सम्पादन र परिमार्जन आदी सम्बन्धित पाठ्यांशका प्रकृतिअनुसार ।

सहायक सन्दर्भ पुस्तक

- आचार्य, भानुभक्त: आमसंचार र पत्रकारिता, काठमाडौं ।
- खनाल श्रीराम: श्रव्य दृश्य पत्रकारिता, त्रिभुवन प्रकाशन, काठमाडौं ।
- खनाल श्रीराम, प्रयोगात्मक पत्रकारिता, विद्यार्थी, पुस्तक भण्डार, काठमाडौं ।
- चानिसे, विजय: समाचार संपादन, साक्षा प्रकाशन काठमाडौं ।
- देवकोटा, गीमचन्द्र: नेपाली छपाखाना र पत्रपत्रिकाको इतिहास, काठमाडौं ।
- न्यौपाने, रामचन्द्र: नेपालमा पत्रकारिता (समाचार), नेपाल पत्रकारिता संघ, नेपाल ।
- शैली, पुस्तक, गोरखापत्रसंस्थान, काठमाडौं ।